

TŰZVÉDELMI OKTATÁSI ANYAG

I. Tűzvédelemmel kapcsolatos fogalmak

📖 **Tűzvédelem:** a tüzesetek megelőzése, a tűzoltási feladatok ellátása, a tűzvizsgálat, valamint ezek feltételeinek a biztosítását jelenti.

📖 **Tűz:** az az égési folyamat, amely veszélyt jelent az életre, a testi épségre vagy az anyagi javakra, illetve azokban károsodást okoz.

📖 **Tűzveszélyes tevékenység:** az a tevékenység, amely a környezetében lévő anyag gyulladási hőmérsékletét, lobbanáspontját meghaladó hőmérséklettel és/vagy nyílt lánggal, izzással, parázslással, szikrázással jár.

📖 **Alkalomszerű tűzveszélyes tevékenység:** minden tűzveszélyes technológia, ha nem az erre a célra létesített és érvényes üzemeltetési engedéllyel rendelkező munkahelyen kerül alkalmazásra.

📖 **Tűzszakasz:** az építmény, illetve szabadterület tűzvédelmi szempontból meghatározott olyan önálló egysége, amelyet a szomszédos egységektől meghatározott éghetőségű és tűzállósági határértékű tűzgátló szerkezetek, illetve a jogszabályban nemzeti szabványban előírt tűztávolságok választanak el.

Tűzszakaszok kialakításával, a keletkező tűz nem tud korlátok nélkül kiterjedni az egész épületre, a tűzszakasz határán lévő tűzgátló szerkezet (fal, földem) megállítja a tüzet, védi az épületrészt.

📖 **Tűzveszélyességi osztályok:**

A tűzvédelmi rendelkezések megállapítása és alkalmazása céljából az anyagokat, a technológiát, a tevékenységet, továbbá a veszélyességi övezeteket, a helyiségeket, a szabadtereket, a tűzszakaszokat az épületeket, a műtárgyakat, az építményeket és a létesítményeket tűzveszélyességi osztályba kell sorolni.

A jelenleg érvényes jogszabály a következő **tűzveszélyességi osztályokat** határozza meg:

- „A” Fokozottan tűz és robbanásveszélyes
- „B” Tűz és robbanásveszélyes
- „C” Tűzveszélyes
- „D” Mérsékelt tűzveszélyes
- „E” Nem tűzveszélyes

A létesítmény abba a tűzveszélyességi osztályba tartozik, amelyben a tűzszakaszok, építmények, helyiségek, azonos tűzveszélyességi osztályba sorolt tűzszakaszok, építmények, helyiségek összesített területe, valamint a szabad tereinek összege meghaladja a létesítmény szintenkénti területének és szabad tereinek 40%-át.

Klasszikus értelemben a tűz keletkezésének feltételei:

- ↳ éghető anyag
- ↳ gyulladási hőmérséklet
- ↳ oxigén

Mind a három feltételnek időben, térben együtt kell lenni ahhoz, hogy tűz keletkezzen. Az égés megszűnik, ha az égés egyik tényezőjét elvonjuk. Ez a tűzoltás alapja.

Tűzoltási módok:

- éghető anyag eltávolítása,
- égést tápláló oxigén eltávolítása (CO₂ vagy N gázzal elárasztani, vagy habbal kell letakarni)
- oltás a hűtés elve alapján,

II. Tennivalók tűz és katasztrófa esetén

1. Tűzjelzés módja

Aki tüzet, vagy annak közvetlen veszélyét észleli, illetve arról tudomást szerez, köteles késedelem nélkül intézkedni, és a tüzet jelezni.

A tüzet a hivatásos tűzoltóságnak a ☎ 105 telefonszámon vagy a ☎ 112 nemzeti segélyhívó számon kell jelezni.

Személy által történő tűzjelzésnek tartalmaznia kell:

- a tüzeset, káreset pontos helyét (címét);
- emberélet van-e veszélyben;
- mi ég, milyen káreset történt, mi van veszélyben;
- a bejelentő személy nevét és a jelzésre használt távbeszélő készülék hívószámát.

A jelzést vevő tűzoltó további kérdéseire is egyértelmű és részletes választ kell adni.

2. Riasztás módja:

Közvetlen riasztás: (a tűzjelzés - személy vagy eszköz közbeiktatása nélkül - közvetlenül a tűzoltóságra fut be.)

Közvetett riasztás (a tűzjelzés emberi vagy technikai eszközök közbeiktatásával jut a tűzoltó hatóságra tudomására).

A riasztás módja lehet:

- hangos kiabálással,
- kongatással, kolompolással,
- vészcsengő használatával,
- házi telefon alkalmazásával (központon, vagy alközponton keresztül),
- kültéri riasztó egység működtetésével.

Az épület területén a tüzesetet (kiépített jelzőrendszer esetén) a falra szerelt tűzjelző berendezés kézi jelzésadóinak használatával is lehet jelezni.

A riasztás elrendelése (tűzriadó)

A riasztást elrendelheti:

- Aki a tüzet észlelte,
- Az értesítendő személy, (akit értesítettek)
- A tűzjelzést fogadó vagy észlelő személy,
- Gyakorló riasztás során a vezető.

A riasztható személyek köre:

- Az ott dolgozó személyek,
- Az épületben tartózkodók, külső személyek, ügyfelek.

3. **A dolgozó feladatai tűz és katasztrófa esetén**

A fegyelmезetten, pánikmentesen távozni az épületből, a legközelebbi kijáraton (vészkijáraton) keresztül.

A rászorulóknak segítséget nyújtani.

Az oltásban és mentésben (személyek és anyagi javak) szakszerű segítséget nyújtani az élet és vagyonvédelem érdekében.

Tűzjelzéssel egyidőben a rendelkezésre álló felszereléssel és az előírások szerinti oltóanyaggal meg kell kísérelni a tűz oltását. Az épületben jól látható helyen tűzoltó készülékek vannak elhelyezve. A tűzoltóság megérkezéséig az ott tartózkodó személyek a szintekről, az épületből összeszedik a porral oltó tűzoltó készülékeket, és ezekkel kezdik meg a kezdeti tűz oltását.

Vízzel történő oltás csak áramtalanítás után szabad.

A lehetőségekhez képest gondoskodni kell arról, hogy a helyszín a vizsgálat befejezéséig változatlan maradjon.

A tűzoltóság közreműködése nélkül eloltott, vagy az emberi beavatkozás nélkül megszűnt vagy eloltott tüzeket kötelesek az ott dolgozók a vezetőnek késedelem nélkül bejelenteni.

A hatóság megérkezésekor tájékoztatást kell adni az odaérkező tűzoltóknak. Tájékoztatni kell őket a tűz által érintett területről, a várható veszélyhelyzetről, az addig tett intézkedésekről.

Tűz esetén a helyszínrre érkező tűzoltóság vezetőjének az utasításait mindenki köteles maradéktalanul betartani, illetve végrehajtani.

A tűzeset helyét a vizsgálat befejezéséig változatlanul kell hagyni

A tűzjelzés díjtalan és más hívásokkal szemben elsőbbséget élvez.

4. **Menekülés főbb szempontjai**

Az emeleti szintekről minden esetben a lépcsőházon keresztül hagyjuk el az épületet, a liftet igénybe venni tilos és életveszélyes. A panelos épületek zömében – ha a lépcsőn a lejutás akadályozott – felfelé is lehet menekülni, egyrészt a tetőre, másrészt a szomszédos lépcsőházon keresztül a szabadba.

A lépcsőházba beszűrődő füstöt, hőt a lépcsőházi ablakokkal, zárt lépcsőházak esetében a hő- és füstelvezető megnyitásával, üzembe helyezésével lehet elvezetni.

Biztosítsunk elsőbbséget, segítsünk a gyermekek, gyermekes- és terhes anyák, az idősek, rokkantak és a mozgássérültek, mozgáskorlátozottak menekülésében.

Füst ellen az orr illetve a száj elé szorított átnedvesített textillel (kendő, törölköző) a kimenekülés időtartamára hatásosan lehet védekezni. A forró füstgázok a levegőnél könnyebbek, így felülről rétegződve telítik a helyiséget, így lehajolva, kúszva biztonságosabban elhagyhatjuk a füsttel telített helyiséget.

Az épület, munkahely, lakás elhagyása esetén gondoskodni kell a gáz és az elektromos áram főkapcsolójának az elzárásáról.

A tűz- és káresemény helyszínén tartózkodó személyek informálják a kiérkező tűzoltókat a veszélyhelyzet körülményeiről, az esetlegesen bent tartózkodók hollétéről, koráról (gyerek, beteg, idős, mozgássérült), vízszervezési helyekről, közmű elzáró berendezések helyeiről. Tűz esetén biztosítani kell, hogy a tűz-, káreset helyszíne a tűzoltóság megérkezéséig változatlan maradjon.

5. Tűzoltás

A tűz oltásában, az emberi élet és az anyagi javak mentésében mindenki köteles a lehetőségeihez képest, külön felhívás nélkül, a testi épség veszélyeztetése nélkül részt venni!

- A tűzoltás vezető (kiérkező tűzoltóság parancsnoka) utasításait mindenki köteles végrehajtani.

- A tűz oltását mindig az égő anyag tulajdonságainak és a tűz méretének figyelembevételével, a rendelkezésre álló, erre alkalmas eszközök, anyagok gyors számbavételével célszerű mielőbb, mindenre kiterjedően elkezdni.

- A tűz oltását a rendelkezésre álló felszereléssel, eszközzel meg kell kísérelni.

- Villamos berendezésekben, azok közelében keletkezett tűz esetén az oltás megkezdése előtt áramtalanítani kell.

- Biztosítani kell, hogy a kivonuló tűzoltó egység a tüzeset helyszínéhez jusson, ennek érdekében lehetőség szerint 1 fő a kiérkező egységeket az épület előtt fogadja.

III. Hordozható tűzoltó készülékekről, fali tűzcsapokról, tűzvédelmi eszközökről, dohányzásról, biztonsági jelzésekről, feliratokról

1. A **tűzoltó készülék** egy olyan eszköz, amelyből az üzembe helyezéskor az oltóanyagot a készülékben levő nyomás hatására irányíthatóan a tűz fészkeire lehet kilövellni. A kis, kezdődő tüzek oltásának legalkalmasabb eszközei.

A tűzoltó készüléket, felszereléseket jól láthatóan, hozzáférhetően a bejárat illetve a veszélyeztetett hely közelében kell elhelyezni és állandóan üzemképes állapotban kell tartani. A hozzájuk vezető közlekedési utat eltorlaszolni tilos!

A létesítmény tűzoltó készülékeiről nyilvántartást kell vezetni, melynek meg kell felelni a 2/2002. BM rendelet mellékletében foglaltaknak.

A tűzoltó készülékek típusai: vízzel oltó, habbal oltó, porral oltó, gázzal oltó: széndioxiddal oltó, halonnal oltó.

2. A **fali tűzcsapok** a tűz oltásához szükséges vízkivételi helyek, melyek szerelvényekkel és tartozékokkal felszerelt szekrényben találhatóak az épületekben. Elhelyezkedésüket „tűzcsap” felirat jelzi. A fali tűzcsapok nem csak a tűzoltók munkáját hivatottak támogatni, hanem elsősorban az épületben tartózkodók, a dolgozók gyors beavatkozását, tűzoltását segítik elő.

3. **Dohányzás**

A dohányzás tűzveszélyes tevékenység. Munkahelyeken dohányozni a dohányzás tűz megelőzési szabályainak megtartásával, a jogszabályi előírásoknak megfelelően kizárólag az arra kijelölt helyen szabad.

Égő cigarettát, parázsló gyufát eldobni ott ahol az tüzet okozhat tilos.

4. Biztonsági jelzések, figyelmeztető feliratok

Az épületekben, munkahelyeken elhelyezett biztonsági-, figyelmeztető-, rendelkező-, tiltó- és tűzvédelmi jelzőtáblák a hatékony tűz megelőzés és a dolgozók biztonságát szolgálják. Az épületben tartózkodó személyeknek a kihelyezett jelzések, feliratok figyelembevételével kell a tűz megelőzési, magatartási szabályokat betartani.

MUNKAVÉDELMI OKTATÁSI ANYAG

Munkavégzésre vonatkozó rendelkezések

- (1) A munkavállaló csak olyan munkára és akkor alkalmazható,
 - ha annak ellátásához megfelelő élettani adottságokkal rendelkezik,
 - foglalkoztatása az egészségét, testi épségét károsan nem befolyásolja,
 - foglalkoztatása az utódaira veszélyt nem jelent
 - mások egészségét, testi épségét nem veszélyezteti, és a munkára alkalmasnak bizonyult.
- (2) A munkavállaló csak olyan munkával bízható meg, amelynek ellátására egészségileg alkalmas és rendelkezik a biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretekkel, készséggel és jártassággal.
- (3) A munkavállaló csak biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munka végzésére vonatkozó szabályok megtartásával végezhet munkát. Így különösen köteles:
 - a) biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban a munkahelyén megjelenni és így munkát végezni, ennek megfelelően, kipihent, alkohol, pszichotrop anyag (drog), kábulatot okozó gyógyszerek hatásától mentes állapotban lenni,
 - b) a rendeltetésére bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról a tőle elvárható módon meggyőződni, azt rendeltetésének megfelelően és a munkáltató utasításai szerint használni, a számára meghatározott karbantartási feladatokat elvégezni,
 - c) az egyéni védőeszközt rendeltetésének megfelelően használni, és a tőle elvárható módon tisztításáról gondoskodni,
 - d) a munkavégzéshez testi épséget nem veszélyeztető ruházatot viselni,
 - e) a munkaterületén a fegyelmet, rendet, és a tisztaságot megtartani,
 - f) a munkája biztonságos elvégzéséhez szükséges ismereteket elsajátítani és azokat munkavégzés során alkalmazni,
 - g) a részére előírt orvosi vizsgálaton részt venni,
 - h) a veszélyt jelentő rendellenességet, üzemzavart a tőle elvárható módon elhárítani, vagy erre nézve intézkedést kérni a felettesétől,
 - i) a balesetet, sérülést, rosszulletet azonnal jelenteni a közvetlen munkahelyi vezetőnek.

Speciális munkavédelmi előírások

Villamos berendezésen kapcsolási, feszültség-mentesítési, javítási munkákat csak azok végezhetnek, akik az előírt szakképesítéssel rendelkeznek.

Anyagot, terméket mozgatni csak az anyag, termék tulajdonságának megfelelő, arra alkalmas eszközzel, a kijelölt helyen és módon, a súly és mérethatárok megtartásával szabad.

Emelőgép kezelését, kötözői munkát csak vizsgázott személyek végezhetnek.

Hegesztői munkát csak vizsgázott, bizonyítvánnyal rendelkező személyek végezhetnek.

Teherfelvonókat, csak érvényes vizsgabizonyítvánnyal és orvosi alkalmassági vizsgálattal rendelkező dolgozók kezelhetnek, vezethetnek.

Munkavégzés vagy egyéb célból székre, fotelre, asztalra felállni tilos!

Sérült, törött, csorba üvegedényt használni, szigorúan tilos!

Emberi táplálkozásra szolgáló edényben vegyi anyagot tárolni tilos!

Vegyí anyag tárolására szolgáló edényben emberi táplálkozásra szolgáló ételt, italt, gyógyszert tárolni szigorúan tilos!

Vegyí anyagot csak jól zárható, megfelelően feliratozott és jelzett edényben szabad tárolni.

Vegyí anyagok tárolásánál minden esetben figyelembe kell fenni a tárolandó anyagok kémiai és fizikai tulajdonságait. Egymással vegyi reakcióra képes anyagokat egymás közelében tárolni szigorúan tilos!

Forró, meleg, illetve hideg eszközöket, edényt megfogni, szállítani, megérinteni csak hőálló, megfelelő szigetelésű segédeszközzel szabad.

Testnedvekkkel, váladékkal végzett munka közben minden esetben kötelező az egyéni védőeszköz használata.

Csúszásveszély kiküszöbölése végett a kiömlött, kifröccsent folyadékot, vegyi anyagot, ételt stb. a tűz és környezetvédelmi szabályok betartásával kell szárazra törölni.

Csúszásveszély kiküszöbölése végett a padozat felmosását úgy kell végezni, hogy mindig maradjon száraz felület a biztonságos közlekedésre.

A kül- és beltéri közlekedési utakat eltorlaszolni még ideiglenesen sem szabad.

Dohányozni csak a kijelölt dohányzó helyen szabad.

Szeszesital vagy hasonló tüneteket okozó szer hatása alatt álló dolgozó munkát nem végezhet, munkahelyén nem tartózkodhat.

Munkaruhában, védőruhában az egyetem területét elhagyni tilos!

Fertőzésveszélyes munkahelyeken használt védőruhát ebédlőbe, büfébe, valamint más munkahelyre bevinni tilos!

Minden olyan munkakörben, ahol a gyűrű, a nyaklánc, a karóra, a fapapucs, a magas sarkú cipő stb. viselése a munkavégzés közben baleseti veszélyt jelent, a munkavégzés előtt azokat le kell venni. Kendő, sapka, hajháló viselése kötelező, ha forgó, összehúzó, mozgó alkatrészek becsavarási veszélyével kell számolni, vagy a munkahygiéne megköveteli.

Az egyetem területén a járműközlekedés megengedett sebessége 10 km/óra.

A gyalogosok a kiépített járdán, ennek hiányában gépjárműforgalom számára fenntartott helyen, az út menetirány szerinti bal oldalán, lehúzódva kötelesek közlekedni.

Munkahelyi baleset

Munkabaleset: az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől, idejétől és a sérült közrehatásának mértékétől függetlenül.

Munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás egészségügyi szolgáltatás és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás igénybe vétele során éri.

Nem munkabaleset, az a baleset, amely a sérültet lakásáról munkahelyére, illetve munkahelyéről lakására menet közben éri, kivéve ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történik.

A megtörtént munkabalesetet a dolgozó, akadályoztatása esetén munkatársa azonnal köteles munkahelyi vezetőjének bejelenteni. Ha a baleset jellegénél fogva munkáját folytatni tudja, a balesetet akkor is be kell jelenteni.

A szervezeti egység vezetője vagy munkavédelmi megbízottja a tudomására jutott legkisebb sérülést, rosszulétet, megbetegedést is köteles a Munkahelyi baleseti naplóba bejegyezni. A naplóban fel kell tüntetni a sérült legfontosabb adatait, a baleset helyét, időpontját, a baleset leírását.

A szervezeti egység vezetője vagy munkavédelmi megbízottja köteles a munkabalesetet, (amennyiben az előre láthatólag munkanap kieséssel jár) haladéktalanul bejelenteni a Biztonságszervezési Osztály munkavédelmi előadójának.

Tanulói, hallgatói baleset

A tanulói, hallgatói balesetek keretébe tartozik a foglalkozás közben, az intézmény területén vagy az intézmény tevékenységével összefüggésben bekövetkezett baleset.

Ezeket az intézmény saját hatáskörben vizsgálja ki és tartja nyilván.

Fentiek értelmében tanulói, hallgatói az a baleset, amely a tanulót, hallgatót:

- az intézményi oktatás során;
- az intézményben jogszerű tartózkodás során;
- az intézmény által szervezett egyéb tevékenység (szervezett sport, kulturális, vagy egyéb rendezvény, táborozás, tanulmányi kirándulás, társadalmi munka, stb.) során;
- az intézmény által szervezett étkeztetés és az intézmény által nyújtott egyéb szolgáltatás igénybevétele, vagy az intézmény utasítására a tanuló, hallgató által végzett tevékenység során érte;
- az intézmény saját, vagy bérelt járművével történt baleset;
- a kollégiumokban bekövetkező baleset, ha azok az iskolának, egyetemnek, felróható hiányossága miatt következett be.

A tanuló, hallgató köteles azonnal jelenteni minden sérülést, vagy rosszulétet a felügyeletét ellátó oktatónak (hallgató esetén a tanszékvezetőnek) vagy kollégiumi nevelőtanárnak, ha nem elérhető, akkor a kollégium portásának.

A 3 napon túl gyógyuló sérülést okozó tanulói, hallgatói baleseteket haladéktalanul, de legkésőbb 72 órán belül ki kell vizsgálni. Ennek során fel kell tárni a kiváltó és a közreható személyi tárgyi és szervezési okokat.

A megállapításokról jegyzőkönyvet kell felvenni, melynek egy-egy példányát a kivizsgálás befejezésekor, de legkésőbb a tárgyhót követő hónap 8. napjáig meg kell küldeni:

- 1 pld. a fenntartónak (Oktatási Minisztériumnak, Önkormányzatnak),
- 1 pld. tanulónak, hallgatónak, gyermek és kiskorúak esetén a szülőnek,
- 1 pld. a kiállító nevelési oktatási intézménynek megőrzés céljából.

A tanulói és hallgatói balesetet követően az intézmény vezetője köteles intézkedni a baleset okainak azonnali megszüntetésére.

A tanulók, hallgatók oktatása

A tanulóknak és hallgatóknak egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokat, a tilos és elvárható magatartásformát megfelelően oktatni kell. A gyakorlati foglalkozások megkezdése előtt a kapcsolódó szakmai munkavédelmi és munkaegészségügyi oktatást, minden új munkafolyamat bevezetése, vagy új munkaeszköz használata előtt meg kell tartani. A gyakorlati oktatás megtartása és dokumentálása a gyakorlati foglalkozást vezető oktató feladata.

POLGÁRI VÉDELMI, KATASZTRÓFAVÉDELMI OKTATÁSI ANYAG

A biztonság állampolgári jog.

Minden állampolgárnak joga van arra, hogy a katasztrófák veszélyeit megismerje, a védekezés szabályait elsajátítsa. Joga és kötelessége, hogy a katasztrófavédelemben részt vegyen.

Az 1949. évi genfi egyezmény szerint a polgári védelem fogalma alatt értendő minden olyan humanitárius feladat melynek célja, hogy védelmet nyújtson a polgári lakosságnak háborús cselekmények és katasztrófák esetén.

A polgári védelmi kötelezettség kiterjed minden magyar állampolgárra (férfiak: 16-60, nők 18-55 éves korukig).

A katasztrófák elleni védekezés állami szintű irányítása a Kormány feladata. A belügyminiszter felelős az irányítása alá tartozó katasztrófavédelmi szervek működtetéséért. Az oktatási miniszter rendeletben határozza meg az ágazati intézmények védekezési feladatait.

Katasztrófavédelmi alapfogalmak

Katasztrófa: kritikus események hatásának következménye, amely súlyosan veszélyezteti az emberi életet, természeti környezetet, nemzeti vagyont.

Katasztrófavédelem: a társadalom reagáló képessége a természeti és civilizációs ártalmakkal szemben. Felszámolása több szervezet koordinált beavatkozását igényli.

Katasztrófák osztályozása

- 1) **Természeti jellegű:**
földrengés, földcsuszamlás, hegy- és sziklaomlás, vulkánkitörés.
- 2) **Meteorológiai jellegű:**
szélvihar, homokvihar, porvihar, hóvihar, tartós esőzés, jégeső, árvíz, csapadékhiány, hirtelen hőmérsékletváltozás, villámcsapás.
- 3) **Biológiai jellegű:**
Állat- ill. növényfajok túlszaporodása, állatfajok tömeges vándorlása, járványok terjedése, gondatlanságból eredő biológiai katasztrófa, szándékos biológiai katasztrófa.
- 4) **Technikai jellegű:**
tűz, robbanás, veszélyes hulladék, vízszennyezés, talajszennyezés, levegőszennyezés, közúti-, vasúti-, légi-, folyami katasztrófa.
- 5) **Politikai katasztrófák:**
politikai rendszer súlyos zavara, államok fegyveres konfliktusa, terrorizmus, faji ellentétek, vallási ellentétek, tömeges emigráció, polgárháború, helyi háború, világháború.

A lakosság védelmének módjai

- 1) **A lakosság riasztása:**
szirénák, hangjelző eszközök, közszolgálati rádió, televízió, sajtó, plakát.
- 2) **Helyi védelem:**
épületben, óvóhelyen, természetes barlangban, földalatti tárolóban, pincékben történő elzárkózás.

- 3) **Távolság védelem:** kitelepítés, kimenekítés, befogadás.
- 4) **Egyéni védelem:** légzésvédő, bőrvédő, szükségvédő eszközök (házilag elkészített).

Elsősegélynyújtási alapismeretek

Életveszélybe mindenki, bárhol, bármikor kerülhet. Minden állampolgár köteles a tőle elvárható segítséget nyújtani olyan személynek, akinek élete, testi épsége veszélybe kerül.

Az elsősegélynyújtó beavatkozása nem pótolja az orvosi ellátást. Az elsősegélynyújtó csak olyan feladatra vállalkozzon, amelyet biztonságosan meg tud oldani.

Újraélesztés szabályai és sorrendje:

- légutak átjárhatóságának biztosítása,
- mesterséges lélegeztetés,
- vérkeringés helyreállítása.

Sebellátás szabályai: sebesülés következtében vérzés léphet fel, a seb felülete szennyeződhet.

- tilos a sebet kimosni, jódozni,
- tilos kenőcsöt, gyógyszert, hintőport alkalmazni,
- a sérült testrész a megtalálás állapotában kell rögzíteni, nem megengedett a helyreigazítás,
- mentés során nem szabad kockáztatni a saját és a mentésben résztvevők testi épségét.

Katasztrófák esetén előforduló sérülések:

- égési sérülések, áramütés, gázmérgezés, vegyszeres sérülések (savak, lúgok), törések, külső és belső sérülések; összetett sérülések, sugársérülés, stb.

Katasztrófák pszichikai hatásai

A káros pszichikai hatás (pánik) erősen zavart érzelmi állapot, mely negatívan befolyásolja az érintett ember cselekedeteit. Cselekvéseit pillanatnyi érzelmei befolyásolják, cselekedetei ösztönszerűek. A katasztrófa térségében félelem, pánik uralkodhat, mely tovább fokozza a kialakult veszélyt.

A céltudatos, nyugodt, szakszerű, határozott vezetés bizalmat, nyugalmat eredményez.

Fontos szerepe van a folyamatos és reális tájékoztatásnak.

Munkahely, lakóhely veszélyeztetettsége

Katasztrófa bármikor, bárhol bekövetkezhet. Megvizsgálva a környezet veszélyeztetettségét lehetőség van az alapszintű felkészülésre.

Felmérés során meg kell ismerni környezetünket:

- milyen természeti jelenség jellemző,
- milyen gyakoriságú, intenzitású,
- környezetben van-e veszélyes anyagokat termelő, feldolgozó, tároló üzem,
- környezetben van-e vasúti, közúti, légi, vízi szállítás,
- milyen menekülési útvonal áll rendelkezésre,
- milyen védekezési lehetőség van biztosítva,
- minden esetben be kell tartani az állami vezetés, munkahelyi vezetés felkészülésre, mentésre, helyreállításra vonatkozó utasításait,
- kerülni kell a pánik kialakulását,
- fegyelmezett magatartással jelentősen lehet csökkenteni a veszélyeztetettség mértékét.